

Сорочук Максим Іванович,

студент навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів спеціальності 8.03060101 “Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)” Подільського державного аграрно-технічного університету, м. Кам’янець-Подільський

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гоголь Т.В.

СИСТЕМА ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

Сільськогосподарське виробництво – це складна інженерно-технічна і соціально-економічна система, яка побудована на тісній взаємодії великої кількості людей, машин і механізмів. Особливість сільськогосподарського виробництва, що одночасно визначає і його складність, полягає у сезонності виробництва, неспівпадінні періоду виробництва з робочим періодом, значній територіальній розосередженості виробничих об’єктів, одночасному використанню машин і знарядь на різних культурах, обмеженістю виконання робіт у часі. Ці чинники не дозволяють рівномірно використовувати техніку, робочу силу, вимагають виконання значного обсягу робіт у стислі терміни, а значна територіальна розосередженість викликає необхідність отримання оперативної інформації для запобігання організаційних неузгодженостей. В умовах реформування економіки України, ускладнення економічних відносин між господарюючими суб’єктами, посилення конкуренції, невизначеності економічної ситуації в умовах ринкових відносин значно ускладнило господарську діяльність підприємств.

Тому, з огляду на вищезазначені фактори дана тема дуже актуальна, оскільки оперативне управління є незамінним інструментом по забезпеченню ритмічності в роботі, усунення виробничих труднощів, неузгодженості, особливо в період весняно-польових робіт та збирання врожаю. Організаційно-економічні перетворення, що здійснюються в аграрному комплексі, привносять

нові елементи у зміст оперативного управління, проте ні в якому випадку не зменшують його ролі та значення у забезпеченні ритмічної роботи господарства.

Оперативне управління охоплює сукупність взаємозалежних технічних, організаційних, економічних, соціально-психологічних та інших чинників. В оперативному управлінні застосовується сукупність методів, в основі яких знаходяться структурно-функціональний, комплексний, оптимізаційний та інші підходи. В оперативному управлінні знаходять своє відображення також методи соціальної психології, методи індукції, дедукції, аналізу і синтезу, порівняння, міркування, асоціації, інтуїції тощо. Для дослідження причинних зв'язків використовуються методи традиційної логіки: метод подібностей, метод різниць, поєднаний метод подібностей і різниць, метод супутніх змін, метод залишків.

Основне завдання оперативного планування полягає в конкретизації показників поточного плану з метою організації планомірної та ритмічної роботи підприємства в єдиний виробничий організм.

Мета даної роботи полягає у закріпленні і поглибленні теоретичних знань, їх застосуванні у вирішенні конкретних виробничих, наукових, науково-технічних і науково-педагогічних завдань. Завданням роботи є дослідження системи оперативного управління виробництвом продукції рослинництва на підприємстві. Робота передбачає висвітлення теоретичних основ формування системи оперативного управління, оцінку системи оперативного управління виробництвом в господарстві та визначення шляхів удосконалення системи оперативного управління виробництвом.

Оперативне управління є сукупністю управлінських робіт, які пов'язані із прийняттям своєчасних заходів щодо виконання планів, завдань, графіків, що базуються на достовірних даних про стан виробничих об'єктів. Оперативне управління передбачає здійснення фактично всіх функцій управління, які пов'язані із поточною діяльністю підприємства та його виробничих підрозділів. Формування відповідної системи оперативного управління в господарстві

залежить від типу існуючих у ньому організаційної структури і структури управління. Проте, відомо, що розглядаючи сільськогосподарське підприємство як дві підсистеми - керуючу та керовану, що тісно взаємопов'язані, більш високий рівень організації однієї із підсистем впливає на іншу, а отже і на ефективність виробництва в цілому. До цільових завдань управління належить:

- підвищення врожайності шляхом раціонального використання землі, добрив, якісного насіння;
- підвищення продуктивності тваринництва шляхом раціонального використання кормів та покращення племінної роботи;
- підвищення продуктивності праці, скорочення термінів проведення польових робіт, підвищення рівня використання машинно-тракторного парку, зниження собівартості продукції.

Перераховані завдання характерні для всіх рівнів управління. Для вирішення цільових завдань створюються відповідні служби: агротехнічна, зоотехнічна, інженерна, економічна та інші, що здійснюють відповідні функції по плануванню та координуванню виробництва. Відповідні задачі оперативного управління можна виділити на рівні господарства, відділку, бригади.

Одним із важелів оперативного управління виробництвом є оперативне планування - завершальна ланка в системі планування діяльності підприємства, виступає як засіб виконання довго-, середньо- та короткострокових планів. Посилення нестабільності сфери функціонування підприємств у динамічних умовах ринкової економіки підвищує роль оперативного планування.

Особливості оперативного планування в сільському господарстві пов'язані з сезонним характером виробництва, необхідністю виконання певних видів робіт у чітко визначені агротехнічні строки. Тому в рослинництві розробляють оперативні робочі плани на періоди найважливіших сільськогосподарських робіт (весняних, догляду за посівами і насадженнями, збирання врожаю та ін.), а також плани-наряди на виконання робіт.

На основі проведеного дослідження можна зробити такі висновки: в господарстві необхідно належним чином виконувати польові роботи, зокрема

вирівнювання ґрунту; місце зберігання пестицидів перенести на більшу відстань від населеного пункту; саме головне, необхідно дотримуватися існуючої в господарстві сівозміни, щоб не тільки не знизити родючість ґрунту, а зробити її максимально родючою. Для покращення екологічного становища у господарстві необхідно, щоб усі практичні дії були екологічно обґрунтовані і безпечні для навколишнього середовища. Всі системи ведення господарства і технології вирощування культур мають бути природоохоронними. Тому необхідно всю природоохоронну роботу будувати на основі найновіших досягнень науки і техніки. Принциповий шлях розв'язання екологічних проблем - перехід до нової стратегії розвитку. Система передбачає багатогалузеву структуру виробництва, виключення мінеральних добрив та інших хімічних засобів.

Список використаних джерел

1. Аграрні соціально-трудова відносини: [підручник] / О.В. Шкільов, О.І. Здоровцов, М.Г. Лобас. - К.: Агроінком, 1997. - 298 с.
2. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: [навчальний посібник] / В.Г. Андрійчук. - 2-ге вид., доп. і перероблене. - К.: КНЕУ, 2002. - 674 с.
3. Бойко В.І. До питання стратегії виробництва зерна в Україні / В.І. Бойко, Н.Л. Кас'янова // Агроінком. - 2002. - № 8-9. - С. 29
4. Бойчик І.М. Економіка підприємства: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Іван Миколайович Бойчик. - К.: Атіка, 2002. - 480 с.
5. Кузьмін О.Е. Сучасний менеджмент: [навчальний посібник] / Олександр Едуардович Кузьмін. - Львів: Центр Європи, 2005. - 176 с.
6. Мартиненко М.М. Стратегічний менеджмент: [навчальний посібник] / М.М. Мартиненко, І.А. Ігнат'єва. - К.: Каравела, 2006. - 320 с.

Сурков Павло Дмитрович,